

Nytt om NU!

Nr 6 / 2010

Att inte vika undan med blicken

Några personliga reflektioner.

Emmanuel Lévinas reflekterar

över Den Andres ansikte som representerar utsatthet, nakenhet, det ytterst sårbara. Inför den Andres ansikte ställs frågan om mitt ansvar. "Du får inte förstöra en annan människas liv."

Tvångsvård kallas ibland kärleksfull. Den sker för patientens bästa.

Men tvång kan inge vanmakt. Rapporten om tvångsvården 2008/09 och erfarenheter från patient/brukar/närstående reste frågan: Vad gör tvång med patienterna? Efter en rundresa på enheter för svårt sjuka: Vad gör tvång med personalen?

Ur Madriddeklarationen: "En psykiater vägleds av respekt för patienterna och omtanke om deras välbefinnande och integritet. Han utvecklar behandlingsmetoder som så litet som möjligt begränsar patienternas frihet. Ingen behandling får ske mot patientens vilja, med mindre att utbliven behandling skulle utsätta patientens och/eller närståendes liv för fara."

Ur Bröderna Karamazov citerar Lévinas; "vi har alla skuld inför alla människor, i allt, och jag mer än alla andra". Mitt ansvar är störst. Jag har till och med ansvar för den andres ansvar. Vilket är då mitt ansvar inför den vanmakt tvånget framkallar?

Mitt ansvar är att hela tiden se den Andre, att inte vika undan med blicken.

Mårten Gerle

Lovande satsning på ökad kompetens

Den stora satsningen på att höja kompetensen hos den baspersonal inom kommun och landsting som arbetar med personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning, har varit framgångsrik så här långt. Det visar en aktuell lägesrapport från Socialstyrelsen.

Det var i december 2008 som Socialstyrelsen efter ett regeringsbeslut fördelade 130 miljoner kronor för åren 2009-2010 för att ett år senare fördela ytterligare 99,5 miljoner för 2010 med syftet att stärka kompetensen bland personal inom socialtjänst och den psykiatriska hälso- och sjukvården.

Ett villkor för att få projektpengar var att landsting och kommuner skulle ansöka gemensamt och att ansökan skulle utformas i samverkan med patient-, brukar- och närståendeorganisationer.

Och det visar sig att den omfattande satsningen har gett positiva resultat, den aktuella målgruppen har nåtts och dessutom har ambitionen att skapa gemensamma utbildningar över huvudmannaskaps- och yrkesgränser uppfyllts. 20 landsting och 270 kommuner ingick redan från början i satsningen. Rapporten visar att cirka 12.000 personer har deltagit och av dem har ungefär en tredjedel kommit från landstingen och två tredjedelar från kommunerna. Hälften av deltagarna saknade högskoleutbildning.

- Den gemensamma planeringen med landsting och kommuner är väldigt viktig att fortsätta med, kommenterar Eva Bergström vid Socialstyrelsen, den stärker samverkan och samsyn.

- Patient-, brukar- och närståendeorganisationerna har också varit väldigt aktiva i genomförandet av utbildningarna, de har inte bara deltagit i planeringen, fortsätter hon. De har

ofta medverkat som lärare och på så sätt har den teoretiska kunskapen kunnat varvas med praktisk erfarenhet.

Utbildningarna uppvisar en stor variation, det rör sig om breda basutbildningar men också om specifika kurser på högskolenivå. Det totala antalet utbildningsdagar är cirka 1000.

Strategiska områden

Enligt regeringsuppdraget ska utbildningssatsningen avse de tre strategiska områdena vård/behandling, boende och sysselsättning.

- Det vanligaste är breda basutbildningar i kombination med olika typer av fördjupningar, säger Eva Bergström, fördjupningar om till exempel återhämtning, Case management-modellen och olika behandlingsmetoder.

Regeringen har anslagit 99,5 miljoner kronor per år för att denna kompetenssatsning ska kunna fortsätta även under 2011 och 2012. För långsiktigheten är viktig påpekar Eva Bergström som också poängterar vikten av att projekten delar med sig av sina erfarenheter till andra kommuner och regioner. Förhoppningar finns också att denna satsning ska vara ett steg i riktning mot en evidensbaserad praktik.

Läs mer

Eva Bergström

Goda erfarenheter av ny högskoleutbildning i omvårdnad

Högskoleutbildningen i psykiatrisk omvårdnad, som på försök har hållits vid tre högskolor i Sverige, har väckt ett stort intresse både hos studenter och arbetsgivare och ser nu ut att leda till flera utbildningar. De första studenterna gick ut i våras och senare i höst presenteras en utvärdering av utbildningen och samarbetet som ligger bakom satsningen.

Redan 2007 fick Socialstyrelsen i uppdrag att stödja utvecklingen av en tvåårig högskoleutbildning (120 högskolepoäng) som skulle ha en inriktning på kunskap för att hjälpa personer med psykisk ohälsa som har en särskilt komplicerad problematik.

– Det handlar om personer inom kriminalvården som har en psykiatrisk diagnos, personer dömda till rättspsykiatrisk vård och boende på olika institutioner som bland annat drivs av

Statens institutionsstyrelse, säger Bo Eriksson, professor emeritus, som nu leder utvärderingen av utbildnings-satsningen. Ofta är de utagerande, normöverskridande och har dessutom en beroendeproblematik.

I samarbete med huvudmännen, företrädare för verksamheter som möter de här personerna och även samarbetsorganisationen NSPH, Nationell samverkan för psykisk hälsa la tre högskolor upp en tvåårig högskoleutbildning med fokus på områdena omvårdnad, socialt arbete och kriminologi. I utbildningen ingick också beroendekunskap.

De tre högskolorna var Malmö högskola, Mittuniversitetet och Högskolan i Väst och projektledare för satsningen

Per-Åke Varg

var Per-Åke Varg på Högskolecentrum i Vänersborg.

– Det gällde att skapa en utbildning som kunde lösa behovet av kompetensförsörjning för baspersonalen samtidigt som redan anställda skulle kunna gå enstaka kurser som fortbildning, säger han.

Intresset för utbildningarna var mycket stort och närmare hundra studenter gick den tvååriga utbildningen. 175 personer gick enskilda kurser som fortbildning, bland annat skötare, sjuksköterskor, behandlingsassistenter, vårdare i kriminalvården och boendestödare i kommunerna.

Utbildningarna kommer inte att leva vidare som ett samarbetsprojekt, men alla högskolorna kommer att erbjuda liknande utbildningar, vissa även med möjlighet till ytterligare ett års fördjupande studier.

Utvärderingen av den tvååriga utbildningen och fortbildningskurserna kommer att presenteras senare i höst.

Utvärdering av fördjupad AT-tjänst

Sedan 2008 pågår ett försöksprojekt att låta samtliga läkare som gör sin AT-tjänstgöring i norra och sydöstra sjukvårdsområdet få möjlighet att fördjupa den del som handlar om psykiatri med två till tre månader. Tanken är att locka fler läkare att söka psykiatri som specialistutbildning, men också att förbättra den psykiatriska kunskapen hos alla läkare.

Socialstyrelsen har i uppdrag att följa upp och utvärdera projektet som pågår till 2011 och under sommaren lämnades en andra rapport om läget.

Den visar att betydligt färre än man hade trott har sökt den fördjupade utbildningen, men en stor fördel under projektets första tid är att psykiatriutbildningens pedagogiska innehåll har utvecklats. Läkarna har också fått bättre handledning och stöd när de behövt snabb återkoppling.

Läs mer

Kunskapscentrum för autism och adhd

Karolinska institutet har öppnat ett nytt kunskapscentrum för kognitiva funktionsstörningar. Fokus ska ligga på autism och adhd och centrumet ska bland annat driva egen forskning om orsaker till neurologiska funktionsstörningar. Man ska också bidra till att utveckla och sprida kunskap om nya behandlingsformer.

Meddelandeblad om stöd till barn

I juli gav Socialstyrelsen ut ett meddelandeblad som handlar om hälso- och sjukvårdens ansvar för information, råd och stöd till vissa barn under 18 år. Meddelandebladet tar bland annat upp hälso- och sjukvårdens och dess personals ansvar, sekretess och tystnadsplikt och samverkan.

Läs mer

Psykioterapeututbildningens kvalitet

”Ökad kvalitet i psykioterapeututbildningen” är namnet på en aktuell rapport från Högskoleverket. Bakgrunden är att regeringen har uppdragit åt Högskoleverket att utreda psykioterapeututbildningen i Sverige. För detta uppdrag har Högskoleverket anlitat en grupp sakkunniga personer med stor kunskap om och erfarenhet från psykioterapiområdet och detta arbete utmynnar nu alltså i denna rapporten.

Läs mer

Du kan prenumerera på Nytt om NU! på www.socialstyrelsen.se/publicerat/prenumerationer

Redaktörer: *Margareta Andersson och Sara Bergqvist Månsson*, Kapitel 2 Text & Form
Ansvarig utgivare: *Anders Printz*
Artikelnr: 2010-10-8
Sättning: *Edita Västra Aros oktober 2010*

Kontaktperson: *Helena Forssell*
E-post: helena.forssell@socialstyrelsen.se
Telefon: 075-247 38 92
Webbplats: www.socialstyrelsen.se/psyiskhalsa
Telefon: 075-247 30 00 (växel)

 Socialstyrelsen

Satsning på heldygnsvård

Regeringen delar ut 150 miljoner kronor för att uppmuntra förbättringsarbete när det gäller heldygnsvården inom

psykiatri. Ett av kraven är att man deltar i ett genombrottsprojekt som SKL arrangerar. Anmälan